

แนวทางการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นและขั้นกลาง
**The Teaching Approach for Support the Japanese Listening Skills of
Beginning and Intermediate Level**

ชฎาภรณ์ จันทร์ประเสริฐ

มหาวิทยาลัยศิลปากร

Chadaporn Chanprasert

Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: chanprasert_c@su.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อเสนอแนวทางการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นขั้นต้นและขั้นกลาง ผู้สอนได้นำรูปแบบการสอนที่ใช้ระเบียบวิธีฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสาร โดยใช้กิจกรรมในการสอนฟังภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟัง (Pre-listening) 2) ขั้นตอนระหว่างฟัง (While-listening) และ 3) ขั้นตอนหลังการฟัง (Post-listening) และสำหรับการเรียนการฟังในขั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบอีเลิร์นนิงเพื่อเสริมการเรียนรู้ (Supplement) เข้ามาเป็นส่วนเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียน

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่น; ทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่น; อีเลิร์นนิง

Abstracts

This article aims to present the teaching approach for support the Japanese listening skills of beginning and intermediate level. Instructor have applied a teaching style that uses the Audio-Lingual Method to develop listening comprehension skills. So that learners can apply the knowledge gained in communication. Instructor use activities in teaching listening to foreign languages for communication, which are divided into three steps: 1) Pre-listening 2) While-listening and 3) Post-listening. In addition, for support the Japanese listening skills of beginning level, instructor manages learning by using the e-Learning model to enhance learning (Supplement) as a supplement to normal classroom learning to promote the development of learners listening skills.

Keywords: Teaching Japanese; Japanese Listening Skills; e-Learning

* วันที่รับบทความ: 21 สิงหาคม 2565; วันที่แก้ไขบทความ 24 สิงหาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 25 สิงหาคม 2565

Received: August 21, 2022; Revised: August 24, 2022; Accepted: August 25, 2022

บทนำ

การศึกษาภาษาต่างประเทศ ในฐานะภาษาที่สอง ทักษะด้านการฟังเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ เนื่องจากผู้เรียนต้องฟังให้เข้าใจก่อน จึงจะสามารถพูดโต้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ การฟังภาษาต่างประเทศให้เข้าใจเป็นเรื่องยาก เนื่องจากความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน มีผู้เรียนจำนวนมากที่ไม่ถนัดการฟังจับใจความ การฝึกฝนการฟังในระดับต้น การฟังและจับใจความข้อมูลสำคัญจากข้อความที่มีรูปประโยค สำนวน หรือคำศัพท์ที่ยังไม่เคยเรียนเป็นเรื่องที่ยากลำบากจนอาจทำให้ผู้เรียนสูญเสียความตั้งใจและความมั่นใจ นอกจากนี้ การเดาความหมายของประโยคมากเกินไปก็อาจนำไปสู่ความเข้าใจผิด ดังนั้น จำเป็นต้องพัฒนาส่งเสริมทักษะการฟังที่ถูกต้อง แม่นยำ และมีประสิทธิภาพ (Magino, A, Tanaka, Y. and Kitagawa, I 2018 : (3)) การจัดการเรียนการสอนภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาที่สอง หรือภาษาต่างประเทศ ในมหาวิทยาลัย มีวัตถุประสงค์ประการหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการใช้ภาษาญี่ปุ่นสำหรับนำไปใช้สื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2564 : ออนไลน์) ดังนั้นการพัฒนาทักษะการฟัง พูดจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้เขียนรับผิดชอบสอนในส่วนของบทฟังในระดับต้นชั้นปีที่ 1 ซึ่งการฝึกทักษะการฟังจะถูกจัดรวมอยู่ในวิชาภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น และระดับกลางชั้นปีที่ 2 ซึ่งเป็นวิชาการฟังและพูดภาษาญี่ปุ่น ผู้เขียนได้นำรูปแบบการสอนที่ใช้ระเบียบวิธีฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มาใช้ในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ โดยใช้กิจกรรมในการสอนฟังภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสาร ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟัง (**Pre-listening**) 2) ขั้นตอนระหว่างฟัง (**While-listening**) และ 3) ขั้นตอนหลังการฟัง (**Post-listening**) และสำหรับการเรียนการฟังในชั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้รูปแบบอีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมการเรียนรู้ (**Supplement**) เข้ามาเป็นส่วนเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติเพื่อส่งเสริมในการพัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการสื่อสารได้

ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นกระบวนการสื่อสารที่มนุษย์ใช้ก่อนทักษะอื่น ดังนั้นการฟังจึงมีความสำคัญมากในการติดต่อสื่อสาร ทักษะการฟังเป็นทักษะทางการสื่อสารที่อยู่ในประเภทของการรับสาร และยังเป็นทักษะการใช้ภาษาที่ใช้มากที่สุดในชีวิตประจำวัน กล่าวได้ว่าทักษะการฟังนั้นเกิดขึ้นก่อนการพูด การอ่าน และการเขียน เพราะทักษะการฟังเกิดขึ้นตามธรรมชาติตั้งแต่แรกเกิด หลายคนจึงเข้าใจว่าทักษะการฟังนั้นไม่จำเป็นต้องมีการฝึกฝนเพราะทุกคนมีความสามารถในการฟัง แท้ที่จริงแล้วทักษะการฟังก็เหมือนกับทักษะอื่นๆ ที่ต้องได้รับการฝึกฝนพัฒนาอยู่เสมอจึงจะใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และไม่เป็นเพียงแค่การได้ยินเสียงเท่านั้น (การฟัง, ม.ป.ป. : ออนไลน์)

การฟังจึงต้องเป็นกระบวนการรับรู้อย่างตั้งใจ และเกี่ยวข้องกับกระบวนการทางสมองคือการคิด จึงจะถือเป็นการฟังอย่างสมบูรณ์ กระบวนการทางสมองนั้นจะทำหน้าที่ทำความเข้าใจข้อมูล หากต้องการให้การฟังบรรลุผลถึงระดับเข้าใจและได้ประโยชน์จากการฟังอย่างแท้จริง ผู้ฟังควรฝึกฝนและพัฒนาทักษะการฟังอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้การพัฒนาทักษะการฟังสามารถทำได้ตลอดเวลา เพราะขอบข่ายการฟังมีอยู่อย่างกว้างขวาง ทั้งการฟังจากบุคคลโดยตรง และจากสื่อต่างๆ (จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2562 : 105)

สรุปได้ว่า การฟังนับว่าเป็นทักษะในการรับสารที่สำคัญทักษะหนึ่ง ผู้ฟังต้องฟังให้เข้าใจก่อน จึงจะสามารถพูดได้ตอบ อ่านหรือเขียนได้ ทักษะการฟังจึงเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะอื่นๆ

ความหมายของการฟังเพื่อความเข้าใจ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 (ออนไลน์) ให้ความหมายของการฟังไว้ว่า “ตั้งใจสดับ, คอยรับเสียงด้วยหู, ได้ยิน เชื่อ, ทำตามถ้อยคำ เช่น ให้ฟังคำสั่งผู้บังคับบัญชา”

Vandergrift, L. (2016) กล่าวไว้ว่า การฟังเป็นกระบวนการทำงานของจิตใจที่มองไม่เห็น ซึ่งอธิบายยาก ผู้ฟังต้องแยกแยะระหว่างเสียง ทำความเข้าใจคำศัพท์และโครงสร้างทางไวยากรณ์ แปลความการเน้นเสียงและเสียงสูงต่ำ ซึ่งการแปลความหมายนั้นต้องทำภายใต้บริบททาง สังคมวัฒนธรรมอย่างทันทีทันใด กล่าวคือ การฟังเป็นกระบวนการการรับสาร แปลความหมาย ตอบสนองต่อผู้พูด การฟังเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนที่ผู้ฟังจับคู่สิ่งที่ได้ยินกับสิ่งที่รู้อยู่แล้ว

Finocchiaro, M (1989 : 95. อ้างถึงในวัฒนธรรม สวงนเรือง, ม.ป.ป.: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการฟังเพื่อความเข้าใจว่า คือการถอดความภาษาและตีความหมายข้อมูลโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง โดยผู้ฟังต้องตั้งใจฟังและจดจำสิ่งที่ได้ฟัง ในการฟังข้อความใดๆ ผู้ฟังจำเป็นต้องมีความรู้ทั่ว ๆ ไป และมีความรู้เกี่ยวกับภาษา เช่น ความรู้ด้านโครงสร้างของภาษา ความสัมพันธ์ระหว่างประโยค หน่วยเสียงต่าง ๆ ที่ได้ยิน สามารถเข้าใจและเห็นความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ว่าคำใดมีหน้าที่อย่างไรในประโยค

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร (2562 : 105) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการฟังไว้ว่า คนทั่วไปมักเข้าใจว่าการฟังคือการได้ยิน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การได้ยินเป็นเพียงขั้นตอนแรกของการฟังเท่านั้น การฟังต่างกับการได้ยิน เพราะการได้ยินเป็นเพียงการรับรู้คลื่นเสียงที่กระทบโสตประสาท แต่การฟัง หมายถึงการรับรู้คลื่นเสียงแล้วแปลความหมายของเสียงที่ได้อินด้วย การฟังจึงสัมพันธ์กับกระบวนการคิด เพราะการจะฟังให้เข้าใจได้นั้น ผู้ฟังต้องฟังแล้วคิดตามไปด้วย

เตือนใจ อัฐวงศ์ (2557: ออนไลน์) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า การฟัง หมายถึงการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ จากแหล่งของเสียง ซึ่งอาจจะรับรู้ผ่านผู้พูดโดยตรงหรือรับรู้ผ่านอุปกรณ์บันทึกเสียงต่าง ๆ โดยแหล่งเสียงจะส่งผ่านประสาทสัมผัสทางหูเข้ามา แล้วผู้ฟังเกิดการรับรู้ความหมายของเสียงที่ได้อิน จากนั้นนำ

ความหมายที่ได้รับรู้ไปพิจารณาทำความเข้าใจวัตถุประสงค์ของผู้พูด ประเมินค่าสารที่ได้ฟัง และสามารถนำสารที่ได้จากการฟังไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันของตนได้

Yasumasa, M. (2007 : 141-150) นำเสนอแนวคิดที่ว่า ความเข้าใจการฟังในระดับพื้นฐานในภาษาญี่ปุ่นนั้น ต้องมีการพัฒนาทักษะการฟังซึ่งเป็นทักษะหนึ่งในสี่ทักษะ ไม่ใช่วิธีการสอนหรือการเรียนรู้ว่าสามารถได้ยินหรือเข้าใจได้เพียงใด หากแต่เป็นวิธีการได้ยินหรือได้ฟัง ที่เน้นกระบวนการจากการ “ได้ยิน” ไปสู่ “การฟัง” ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐาน การฝึกฝนการเข้าใจการฟังจะส่งผลต่ออีกสามทักษะ คือ การพูด การอ่าน และการเขียน

สรุปว่า การฟังเพื่อความเข้าใจ คือ การรับสาร และผ่านกระบวนการคิด ตีความ วิเคราะห์ความหมายจากการฟังให้เข้าใจเพื่อจับใจความสำคัญ ซึ่งการตีความในเรื่องนั้นต้องใช้ประสบการณ์ ความรู้เดิม ตลอดจนความสามารถทางภาษานั้น ๆ

จุดมุ่งหมายในการฟัง

สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558 : 47) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนการฟังว่า การฟังในชีวิตประจำวันเกิดขึ้นได้ใน 2 กรณี คือ

1. การฟังที่ได้ยินโดยมิได้ตั้งใจในสถานการณ์รอบ ๆ ตัวทั่วไป (Casual Listening)
2. การฟังอย่างตั้งใจที่มีจุดมุ่งหมาย (Focused Listening) ซึ่งเป็นการรับรู้และทำความเข้าใจใน “สาร” ที่ผู้อื่นสื่อความมาสู่เรา

ปรีชา ช่างขวัญยืน (2517 : 84 อ้างถึงใน จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, 2562 : 106) กล่าวถึง การฟังอย่างมีจุดมุ่งหมาย แบ่งได้เป็น 3 ประการ

1. การฟังเพื่อความเพลินเพลิน คือ การฟังเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการเรียน การทำงาน หรือจากภาวะปัญหาต่าง ๆ การฟังดังกล่าวนี้แม้เพื่อตอบสนองความต้องการทางอารมณ์ แต่ถ้าสิ่งที่เลือกฟังนั้นผ่านการเรียบเรียงและขัดเกลามาอย่างดี ย่อมช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการของผู้ฟังได้ อย่างไรก็ตามการสร้างนิสัยให้เคยชินกับการฟังเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียวจะเท่ากับหัดให้ตนเองเป็นนักฟังระดับต่ำสุดเท่านั้น

2. การฟังเพื่อแสวงหาข้อมูลและความรู้ คือการฟังเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริง หรือความรู้และความเข้าใจเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การฟังเช่นนี้ผู้ฟังต้องสนใจว่าเรื่องที่พูดมีข้อเท็จจริงอะไรบ้าง ข้อเท็จจริงเหล่านั้นสัมพันธ์กันอย่างไร และความสัมพันธ์นั้นมีเหตุผลอะไรสนับสนุน เพื่อนำมาพิจารณาโดยอาศัยความรู้และประสบการณ์ที่ตนมีอยู่มาตัดสินว่าถูกต้องน่าเชื่อถือหรือไม่ เมื่อไตร่ตรองอย่างรอบครอบและเห็นว่าถูกต้องแล้วจึงค่อยยอมรับ

3. การฟังเพื่อความจรรโลงใจ คือการฟังเพื่อยกระดับจิตใจหรือการขัดเกลาจิตใจให้ประณีตละเอียดอ่อนขึ้น การฟังที่มีจุดมุ่งหมายเช่นนี้ ผู้ฟังต้องเข้าถึงคุณค่าของเรื่องที่ฟังว่าเนื้อหาก่อให้เกิดความดี

ความงามที่จะช่วยยกระดับจิตใจให้สูงขึ้นอย่างไรและสามารถนำมาเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตที่งดงามและทำให้สังคมสงบสุขได้อย่างไร

เตือนใจ อัฐวงศ์ (2557: ออนไลน์) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหลักของการฟัง มี 3 ประการ คือ

1. ฟังเพื่อให้เกิดความรู้ ได้แก่ การฟังเรื่องราวที่เป็นวิชาการ ข่าวสารและข้อเสนอแนะต่างๆ การฟังเพื่อความรู้ จำเป็นต้องฟังให้เข้าใจและจดจำสาระสำคัญให้ได้

2. ฟังเพื่อความเพลิดเพลิน คือ การฟังเรื่องราวที่สนุกสนานเพลิดเพลิน ทำให้ผ่อนคลายจากความตึงเครียดจากภารกิจงานและสิ่งแวดล้อม

3. ฟังเพื่อให้ได้รับคติหรือความจรรโลงใจ คือ การฟังเรื่องที่ทำให้เกิดแนวคิด และสติปัญญา เกิดวิจารณญาณ ชัดเจนจิตใจให้มีคุณธรรม การฟังประเภทนี้ต้องรู้จักเลือกฟังและเลือกเชื่อในสิ่งที่ถูกที่ควร ซึ่งจะช่วยให้ผู้ฟังมีคติในการดำเนินชีวิตไปในทางดีงาม และรู้จักสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคม

ฐปทอง กว้างสวาสดี (2561 : 37-40) ให้แนวคิดว่าการสอนการฟังภาษาที่สองและภาษาต่างประเทศนั้น ไม่เพียงแต่เป็นการเปิดซีดีแล้ว ให้ผู้เรียนตอบคำถามหรือทำแบบฝึกหัด แต่เป็นการฟังเพื่อต้องการผลลัพธ์ที่หลากหลายขึ้นอยู่กับการะงานที่ผู้สอนมอบหมายให้ผู้เรียนทำ ซึ่งครูสามารถตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังได้ ดังนี้

1. ฟังแล้วแสดงท่าทางหรือปฏิบัติตาม เช่น วาดภาพตามที่ได้ยินหรือวาดเพิ่มเติมจากที่ได้ยิน บอกเส้นทางหรือสถานที่ในแผนที่ ระบุนคน สถานที่ และสิ่งของจากภาพ เคลื่อนไหวร่างกายตามเนื้อหาเพลง

2. ฟังแล้วถ่ายโอนข้อมูล เช่น ฟังแล้วเขียน ได้แก่ ฟังแล้วบันทึกย่อ เพิ่มข้อมูล ย่อความ จดบันทึก ฟังแล้วพูด ได้แก่ ฟังแล้วพูดรายงาน เล่าย้อนกลับ

3. ฟังแล้วแก้ปัญหา โดยส่วนมากมักจะอยู่ในรูปของเกม เช่น Word Game เป็นการหาคำตอบจากการให้คำใบ้ Number Game เป็นเกมคณิตศาสตร์ Twenty Questions เป็นเกมที่ใช้คำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ Jeopardy เป็นเกมที่ฝึกฟังอย่างรอบคอบและคิดวิเคราะห์ และฟังเพื่อให้ได้ข้อมูลมาใช้ในชีวิตจริง

4. ฟังแล้วประเมินและจัดกระทำข้อมูล จุดประสงค์ข้อนี้เป็นการฟังค่อนข้างซับซ้อน เช่น ฟังแล้วเขียนข้อมูล หรือทบทวนข้อมูลเพื่อจะแก้ปัญหา ฟังแล้วประเมินข้อมูล เป็นการตัดสินใจและนำผลการตัดสินใจไปวางแผนปฏิบัติให้ดีขึ้น ฟังแล้วจัดการข้อมูล เรียงลำดับเหตุการณ์ และแสดงความสัมพันธ์ของข้อมูล

5. ฟังแบบมีปฏิสัมพันธ์ด้วยการใช้กลวิธีเจรจา (Negotiate Meaning) เป็นการฟังในลักษณะการสนทนาคือมีผู้พูดและผู้ฟัง มีการตอบโต้กัน ในกรณีที่เกิดปัญหาในการสนทนา เช่น ผู้ฟังไม่เข้าใจว่าผู้พูดหมายความว่าอย่างไรความหมาย จึงใช้การเจรจา ได้แก่ การขอให้พูดซ้ำ การขอคำอธิบาย การขอรายละเอียดของข้อมูล

6. การฟังเพื่อความสนุกสนานบันเทิง ได้แก่ การฟังเพลง นิทาน เรื่องเล่า ละคร โคลง และเรื่องตลกเพื่อความบันเทิง

สรุปได้ว่า การฟังที่มีจุดมุ่งหมายแบ่งออกได้ 3 ประการ ได้แก่ ฟังเพื่อให้เกิดความรู้ ฟังเพื่อความเพลิดเพลิน และฟังเพื่อให้ได้รับคติหรือความจรรโลงใจ การฟังโดยที่มีการตั้งจุดมุ่งหมายในการฟังไว้ล่วงหน้า เป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาทักษะการฟัง การสอนฟังจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายให้มีความชัดเจน กำหนดแนวทางการเรียนรู้และภาระงานให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

แนวทางการพัฒนาด้านการฟัง

นักวิชาการ Valette,R. and Disick, R (1972 : 141-142) ได้จำแนกระดับความสามารถในการฟังภาษาต่างประเทศและพฤติกรรมกรฟังไว้ 5 ระดับ คือ

1. ระดับกลไก (Mechanical Skill) เป็นระดับที่ผู้เรียนได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาของตนเองกับภาษาต่างประเทศจากเสียงที่ได้ยิน แต่ไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายของสิ่งที่ได้ยิน
2. ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่ได้เรียนรู้ สามารถทำตามคำสั่ง สามารถจับคู่ประโยคที่ได้ยินกับรูปภาพ ส่วนข้อความที่ให้ฟังจะเป็นข้อความที่มีความยาวข้อความละหนึ่งประโยค
3. ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างและคำศัพท์ สามารถตอบคำถามได้ว่าถูกหรือผิด สามารถเลือกข้อความหรือคำตอบที่เหมาะสมกับคำถาม และสามารถเข้าใจข้อความที่มีหลาย ๆ ประโยค
4. ระดับสื่อความหมาย (Communication) เป็นระดับที่ผู้เรียนเข้าใจคำสั่งและ สามารถอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้ สามารถเข้าใจความหมายโดยทั่ว ๆ ไปของข้อความที่มีคำศัพท์ซึ่งไม่คุ้นเคย หรือเป็นคำศัพท์ใหม่ สามารถจะเติมข้อความที่ไม่เคยได้ยิน สามารถเข้าใจในสิ่งที่เจ้าของภาษาพูดในบทละคร รายการวิทยุ ภาพยนตร์ หรือรายการ โทรทัศน์
5. ระดับวิเคราะห์วิจารณ์ (Criticism) เป็นระดับที่ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์ชนิดของ ข่าวสาร สามารถแยกแยะมาตรฐานของภาษาพูดของชนชั้นในสังคมหรือภาษาพูดที่ใช้ใน ท้องถิ่นได้ สามารถเข้าใจความหมายโดยตรงและความหมายแฝงของข้อความที่ได้ยิน รู้ความ แตกต่างของความหมายจากระดับเสียงใน คำและประโยค สามารถอธิบายอารมณ์และน้ำเสียงของผู้พูดได้

สรุปได้ว่า ระดับความสามารถในการฟัง ตามแนวคิดของ Valette,R. and Disick, R (1972 : 141) เริ่มตั้งแต่ระดับต่ำสุดที่ผู้ฟังแยกความแตกต่างระหว่างภาษาแม่กับภาษาต่างประเทศที่ได้ยินโดยไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมาย พัฒนาไปสู่ระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความหมาย เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่าง โครงสร้างและคำศัพท์ สามารถเข้าใจความหมายโดยทั่ว ๆ ไปของข้อความที่มีคำศัพท์ซึ่งไม่คุ้นเคย หรือเป็นคำศัพท์ใหม่เข้าใจคำสั่ง และสามารถอธิบายเป็นภาษาต่างประเทศได้ พัฒนาศาสนาความสามารถการฟังถึงระดับสูงสุดที่ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์วิจารณ์ได้

แนวทางการจัดกิจกรรมการสอนฟัง

การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศให้ประสบผลสำเร็จเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนและผู้สอน กล่าวคือ ผู้เรียนต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจจริง ไม่ท้อถอยก่อนเรียนจบหลักสูตร ส่วนผู้สอนต้องมีการวางแผนการสอนอย่างดีและเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน ความสัมพันธ์ทั้งสองฝ่ายที่สนับสนุนกันนี้ จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาต่างประเทศประสบผลสำเร็จ (รุ่งฤดี แผลงศร, 2560 : 67) ทักษะการฟังภาษาต่างประเทศเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องฝึกฝนให้ผู้เรียน เกิดความชำนาญและมีความสามารถในการฟังอย่างเข้าใจในสารที่ได้รับฟัง ผู้สอนควรมีความรู้และ เทคนิคในการสอนทักษะการฟัง เพื่อจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนให้ประสบผลสำเร็จ

อรุณี วิริยะจิตรรา และคณะ (2555 : 108-109) ได้ศึกษาและสรุปรูปแบบสอนทักษะการฟังไว้ทั้งหมด 4 รูปแบบ ดังนี้

1. **Memory** เป็นการฝึกฟังโดยเน้นความจำด้วยการเปิดไฟล์เสียงให้ผู้เรียนฟัง แล้วหยุดช่วงใดช่วงหนึ่ง แล้วให้ผู้เรียนบอกคำศัพท์ 2-3 คำหรือประโยคสุดท้ายที่ได้ยิน แล้วเปิดไฟล์เสียงซ้ำเพื่อตรวจคำตอบ

2. **Global Listening** เป็นการฝึกฟังให้เข้าใจเรื่องคร่าว ๆ โดยในการฟังครั้งแรก ให้ผู้เรียนฟังและจดจำคำที่ได้ยินหรือพูดซ้ำหลายครั้ง หรือคำที่เน้นเสียง เมื่อฟังจบแล้วให้ผู้เรียนนำคำเหล่านั้นมารวมกันแล้วทายว่าเรื่องที่ฟังเกี่ยวกับอะไร เกิดขึ้นที่ไหน และใครพูดใคร แล้วจึงฟังซ้ำอีกหลายครั้งเพื่อหาคำตอบ

3. **Selective Listening** เป็นการฝึกฟังเพื่อหาเฉพาะคำตอบที่ต้องการ โดยให้คำถามที่ผู้เรียนต้องหาคำตอบ ให้จึงฟังซ้ำเพื่อหาคำตอบ

4. **Detailed Listening** เป็นการฝึกฟังเพื่อหารายละเอียด โดยให้ผู้เรียนจดบันทึกย่อจากเรื่องที่ฟัง สามารถให้ผู้เรียนฟังหลาย ๆ ครั้งเพื่อหาคำตอบที่สมบูรณ์

ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการฟัง คัดเลือกกิจกรรมที่มีจุดประสงค์ในการฟังที่ชัดเจน เนื้อหาที่เหมาะสมกับผู้เรียน รวมถึงการที่ผู้ฟังมีความเข้าใจเรื่องที่ฟัง และสามารถสรุปใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้ดีขึ้น เกิดจากการที่ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะความรู้ความสามารถทางด้านภาษา ความเข้าใจในบริบทเพื่อตีความสิ่งที่ได้ยิน และความเข้าใจ สถานการณ์ในการฟัง รวมทั้งการที่ผู้สอนใช้สื่อและกลวิธีต่างๆ เพื่อช่วยเสริมให้ผู้เรียนฟังได้อย่างถูกต้อง และเข้าใจดียิ่งขึ้น

วิธีการสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method)

การสอนวิธีนี้เป็นวิธีสอนที่มีพื้นฐานมาจากวิชาภาษาศาสตร์ ที่ว่าภาษาทุกภาษาในโลกย่อมมีระบบเสียง โครงสร้าง (ไวยากรณ์) และความหมายเป็นของตนเองโดยเฉพาะ และยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้แบบศึกษาพฤติกรรม (behaviorism) ซึ่งเชื่อว่าภาษานั้นเป็นพฤติกรรม เมื่อผู้เรียนมีสิ่งเร้าซึ่งเกิดขึ้นโดยการที่ครูเป็นผู้ให้แบบอย่างทางภาษาโดยการพูดหรือเขียน เมื่อผู้เรียนฟังหรืออ่านแล้วก็มีพฤติกรรมตอบสนองโดยการพูดหรือเขียน ตลอดเวลาผู้สอนและผู้เรียนจะมีพฤติกรรมตอบโต้สัมพันธ์กัน โดยใช้วิธีการฝึกโครงสร้าง (pattern) ซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เพื่อให้ นักเรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ ครูประเมินผลโดยการพิจารณาจากการตอบสนองของนักเรียน และเสริมแรงหนุนด้านบวกให้กับผู้เรียนด้วยการกล่าวคำชม (Positive reinforcement) (Harmer, J. 2001 : 79 ; รุ่งฤดี แพลงคร, 2560 : 75)

ลักษณะพื้นฐานของการเรียนการสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มีดังนี้

1. คำศัพท์และรูปประโยคจะถูกสอนก่อนเป็นลำดับก่อนหลัง เน้นความถูกต้องของกฎเกณฑ์ภาษา และการออกเสียงทักษะเหล่านี้ทำได้โดยการฝึกซ้ำ ๆ (Drill) โดยครูผู้สอนเป็นผู้ควบคุมการฝึกทั้งหมด
2. เน้นการทำแบบฝึกหัด (Drill) และบทสนทนา (Dialogue) ในแต่ละบทสนทนาจะประกอบไปด้วยหลักการใช้แกรมม่า และการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร วิธีเรียน คือท่องบทสนทนาจนขึ้นใจเพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการใช้กฎเกณฑ์ของภาษา
3. ครูเป็นศูนย์กลางควบคุมกระบวนการเรียนการสอน แนะนำและตรวจแก้ภาษาของนักเรียน ใช้สื่อในด้านการฟัง เช่น audio sound และห้องปฏิบัติการทางภาษา (รัชชมาศ ลัภยวิจิตร, 2551 : 90)

ลักษณะเด่นของวิธีการเรียนการสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) คือ

1. เน้นให้มีการท่องจำบทสนทนา มีการฝึกรูปประโยคซ้ำ ๆ หรือมีแบบฝึกประเภทแทนที่ (Substitution drill) แบบฝึกประเภทเปลี่ยนรูป (Transformation drill) เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้รูปประโยคและใช้ได้อย่างถูกต้องโดยอัตโนมัติ การเรียนคำศัพท์มีการเปรียบเทียบระหว่างสองภาษา เพื่อให้เห็นว่าคำศัพท์ทั้งสองภาษาให้ความหมายเหมือนกันหรือไม่ มีการเปรียบเทียบโครงสร้างภาษาของผู้เรียนและภาษาที่เรียน เพื่อหารูปประโยคที่แตกต่างกันมาให้ผู้เรียนฝึกฝน รวมทั้งมีการจัดลำดับรูปประโยคที่ควรเรียนก่อนหลังด้วย
2. ในการอธิบายเนื้อหาที่เรียนผู้สอนสามารถใช้ภาษาของผู้เรียนอธิบายเนื้อหาขึ้นได้ เพื่อประหยัดเวลา แต่ผู้สอนควรใช้เท่าที่จำเป็น นอกจากนี้ผู้สอนจะมีอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อช่วยสอนเนื้อหาต่าง ๆ
3. การประเมินผล ผู้สอนประเมินผลโดยการพิจารณาจากการตอบสนองของผู้เรียน ประเมินค่าแล้วให้การฝึกอย่างหนักหน่วง เป็นการเสริมแรง (Reinforcement) โดยใช้วิธีฝึกรูปประโยค (Pattern practice) ซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้อย่างอัตโนมัติ (รุ่งฤดี แพลงคร, 2560 : 76)

Morley, J. (2001) อ้างถึงในรูปทอง กว้างสวัสดิ์, 2561 : 45-48) ได้แนะนำกิจกรรมการสอนฟังโดยใช้แนวการสอนแบบเน้นสถานการณ์ (The Situational Method) และแนวการสอนแบบฟัง-พูด (The

Audio-Lingual Method) ซึ่งเป็นแนวการสอนที่เน้นการออกเสียงและการพูดเลียนแบบสนทนา ผสมกับการฟังและการอ่าน โดยใช้กิจกรรมในการเรียนการสอน เช่น

1. ฟังแล้วพูดตาม (Listening and Repeating)
2. ฟังแล้วตอบคำถามเพื่อความเข้าใจ (Listening and Answering Comprehension Question)
3. ฟังแล้วเลือกภาพที่สัมพันธ์กับข้อความหรือประโยคที่ฟัง (Listening with picture 1)
4. ฟังแล้วเรียงลำดับภาพตามเหตุการณ์ที่ฟัง (Listening with picture 2)
5. ฟังแล้วระบุสถานที่ (Following a map)
6. ฟังแล้วระบุข้อความว่าถูกหรือผิด (True or False)
7. ฟังแล้วเติมคำในช่องว่าง (Gap Fill)
8. ฟังคำศัพท์แล้วเขียน (Dictation)

วิธีการสอนตามแนวทางระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) นับได้ว่าเป็นวิธีหนึ่งที่เหมาะสมกับนักศึกษา (Phinit-Akson, V, 2002 ; Estarda, B. and Streiff, P, 2002 ; Wu,C, 1991 อ้างถึงในนพรัตน์ ธนานุรักษ์กุล, 2548 : ออนไลน์) เนื่องจากการใช้ระเบียบวิธีดังกล่าวกับการเรียนการสอนจะช่วยควบคุมการเรียนรู้ภายในห้องเรียน โดยที่ผู้เรียนเรียนภาษาจาก audio sound และฝึกบทสนทนาตามสถานการณ์ต่าง ๆ หลาย ๆ ครั้ง โดยตลอดระยะเวลาเรียนผู้เรียนจะได้รับความช่วยเหลือจากอาจารย์ หากมีข้อสงสัยใด ๆ ซึ่งวิธีนี้จะช่วยกระตุ้นให้นักศึกษาสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาและบทสนทนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) เป็นวิธีที่มีมานาน แต่ก็ยังคงมีประสิทธิภาพและเหมาะต่อการเรียนการสอนภาษาต่างประเทศในฐานะภาษาที่สอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทย เนื่องจากผู้เรียนที่เรียนภาษาต่างประเทศด้วยวิธีดังกล่าว จะมีความสามารถในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งการออกเสียงและการสร้างคำซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการฝึกการอ่านและเขียนลำดับต่อไป ระเบียบวิธีนี้จะเหมาะสมกับผู้เรียนภาษาต่างประเทศที่ไม่ค่อยมีโอกาสดูฝึกการสนทนากับผู้อื่นหรือชาวต่างชาติในสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน (นพรัตน์ ธนานุรักษ์กุล, 2548 : ออนไลน์)

ปวีณีย บุญปก (2554 : 61-80) ได้ศึกษารวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) ทั้งในประเทศและต่างประเทศ เนื่องจากเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมกับสถานการณ์การเรียนภาษาต่างประเทศของคนไทยในปัจจุบัน วิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) ได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในช่วงทศวรรษที่ 1940-1960 หลังจากนั้นเสื่อมความนิยมไป จนกระทั่งในปี พ.ศ.2550 เป็นต้นมาได้มีการเอาวิธีสอนแบบฟัง-พูดกลับมาใช้ในประเทศไทยอีกครั้ง โดยเป็นการสอนให้

ผู้เรียนผู้ใหญ่ (adult learner) ระดับบัณฑิตศึกษาและบุคคลทั่วไป ผลปรากฏว่าวิธีสอนนี้ใช้ได้ผลดีกับผู้เรียนกลุ่มดังกล่าว

นพรัตน์ ธนารักษ์สกุล (2548 : ออนไลน์) ได้ทำการวิจัยในห้องเรียน เรื่อง ผลกระทบการใช้ระเบียบวิธีฟังแล้ว-ว่าตามต่อทักษะการฟังและการพูดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์ ผลการวิจัยปรากฏว่า การสอนตามแนวระเบียบวิธีฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) มีผลต่อทักษะการฟังและการพูดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์อย่างมีนัยสำคัญ ($p=0.05$) โดยคะแนนผลการสอบ Post-test สูงกว่าคะแนนสอบ Pre-test และนักศึกษามีเจตคติที่ดีต่อการเรียนทักษะการฟังและการพูดภายหลังการเรียนระเบียบวิธีฟัง-พูด

อรุณี อรุณเรือง, วินา สงวนพงษ์ และทรงสิริ วิชิรานนท์ (2556 : 130) ทำการวิจัย เรื่องรูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผลการวิจัยพบว่าจากรูปแบบการเรียนทั้งหมดหกแบบ รูปแบบการเรียนภาษาอังกฤษของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ชอบใช้มากที่สุด สามอันดับแรก คือ รูปแบบการเรียนกลุ่ม รองลงมาคือ รูปแบบการเรียนด้วยการฟัง และรูปแบบการเรียนด้วยการปฏิบัติตนในสถานการณ์ต่าง ๆ

สรุป ระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio-Lingual Method) เป็นการพัฒนาภาษาในรูปแบบของการสนทนาที่เน้นการพูดให้เหมือนกับเจ้าของภาษา การออกเสียง ความจำจากการฟัง และความสามารถในการพูดด้วยความเร็วใกล้เคียงกับเจ้าของภาษา เรียนรู้องค์ประกอบของภาษาตั้งแต่ เสียง คำศัพท์ และรูปประโยค มีการเรียบเรียงอย่างดี ทำให้ผู้เรียนฝึกฝนได้อย่างเป็นระบบจากง่ายไปหายาก เน้นการปฏิบัติหาค ผู้เรียนได้ฝึกซ้ำ ๆ รวมถึงการทบทวนและฝึกท่องบทสนทนาที่ใช้บ่อยๆ ผู้เรียนได้ใช้ภาษาตามที่ใช้จริง จึงช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนมั่นใจว่า ตนใช้ภาษาได้ถูกต้อง

กิจกรรมในการสอนฟังภาษาญี่ปุ่น

ผู้สอนได้ใช้กิจกรรมในการสอนฟังภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารตามแนวคิดของ Underwood, M. (1989 : 30-79) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นตอนก่อนการฟัง (Pre-listening) 2) ขั้นตอนระหว่างฟัง (While-listening) และ 3) ขั้นตอนหลังการฟัง (Post-listening) ผู้สอนเชื่อมโยงขั้นตอนต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการพัฒนาทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ แต่ละขั้นตอนผู้สอนใช้เทคนิค ดังนี้

ขั้นตอน	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	กิจกรรม	สื่อการสอน
1. ขั้นตอน ก่อนการฟัง (Pre- listening)	1. ให้ผู้เรียนได้ข้อมูลบางส่วนเกี่ยวกับ สารที่ฟัง เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจใน บริบทก่อนการรับฟังสารที่กำหนดให้ 2. เพื่อให้ผู้เรียนได้ทราบแนวทางที่จะ ฟังเกี่ยวกับเรื่องใด เป็นการเตรียมตัว ล่วงหน้าเกี่ยวกับข้อมูลประกอบการฟัง และค้นหาคำตอบที่จะได้จากการฟัง สารนั้น ๆ 3. การทบทวน คำศัพท์ที่เกี่ยวข้องอาจ ทบทวนคำศัพท์จากความรู้เดิมที่มีอยู่ แล้ว ซึ่งจะปรากฏในสารที่จะได้ฟัง เป็น การช่วยทบทวนข้อมูลส่วนหนึ่ง ของสารที่จะได้เรียนรู้ใหม่จากการฟัง	1. ผู้สอนจะทบทวนไวยากรณ์ ที่ปรากฏในแบบฝึกหัดการฟัง นั้นให้แก่ผู้เรียนได้เข้าใจ 2. ให้ผู้เรียนศึกษาคำศัพท์โดย เรียนรู้จากรายการคำศัพท์ที่ ผู้สอนจัดทำไว้ในตอนต้น ของแบบฝึกหัดการฟัง 3. ให้ผู้เรียนศึกษาคำศัพท์โดย เรียนรู้จากรายการคำศัพท์ที่ ผู้สอนจัดทำไว้ในตอนต้น ของแบบฝึกหัดการฟัง 4. ให้ผู้เรียนดูรูปภาพที่ เกี่ยวกับเรื่องที่จะฟัง สนทนา อภิปราย หรือ หาคำตอบ เกี่ยวกับภาพนั้น 5. ให้ผู้เรียนอ่านคำถามที่ เกี่ยวข้องกับเรื่องราวใน แบบฝึกหัดที่จะฟัง	1. เอกสาร ประกอบการสอน แบบฝึกหัดฟัง 2. Audio sound 3. Power point
2. ขั้นตอน ระหว่างฟัง (While- listening)	1. เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติใน ขณะที่ฟังสารนั้น ๆ กิจกรรมนี้มิใช่การ ทดสอบการฟัง แต่เป็นการฝึกทักษะ การฟังเพื่อความเข้าใจ 2. ผู้สอนจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับ จุดประสงค์ในการฟัง คือฟังเพื่อหา ใจความสำคัญ ฟังเพื่อหารายละเอียด ของข้อมูลและฟังเพื่อหาคำตอบ	1. ผู้สอนจะอธิบายขั้นตอนใน การทำกิจกรรมในแบบฝึกหัด ฟัง เช่น - ฟังแล้วให้เลือกคำตอบจาก ตัวเลือก - ฟังแล้วให้เติมคำศัพท์หรือ ข้อความ - ฟังแล้วระบุข้อความว่าถูก หรือผิด	1. เอกสาร ประกอบการสอน แบบฝึกหัดฟัง 2. Audio sound 4. Power point

ขั้นตอน	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	กิจกรรม	สื่อการสอน
		- ฟังแล้วจับคู่ ฟังแล้วให้ตอบคำถาม เป็นต้น 2. ผู้สอนเปิด audio sound ให้ผู้เรียนฟังรอบที่หนึ่ง เพื่อให้ผู้เรียนฟังเพื่อหาใจความสำคัญ 3. หลังจากนั้นผู้สอนจะเปิด audio sound ให้ผู้เรียนฟังรอบที่สอง เพื่อให้ผู้เรียนหารายละเอียดของข้อมูลและฟังเพื่อหาคำตอบ 4. หลังจากผู้เรียนทำกิจกรรมเสร็จแล้ว ผู้สอนสุ่มเป็นรายบุคคลถามคำถามจากการฟังเพื่อจะได้ทราบว่าผู้เรียนเข้าใจแบบฝึกหัดการฟังนั้นในระดับใด และเฉลยคำตอบจากกิจกรรมฟัง	
3. ขั้นตอนหลังการฟัง (Post-listening)	1. เป็นกิจกรรมที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาหลังจากการได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรม ระหว่างการฟังแล้ว เป็นขั้นที่นำข้อมูลที่ได้จากการฟังมาทำกิจกรรมกับทักษะสัมพันธ์อื่น ๆ เช่น ทักษะการฟังและพูด ทักษะการเขียนและอ่าน 2. เป็นการฝึกการใช้ภาษาพูดอย่างถูกต้อง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปสื่อสารในชีวิตประจำวันได้	1. ผู้สอนจะเปิด audio sound ให้ผู้เรียนฟังรอบที่สาม ให้ผู้เรียนฝึกพูดตามประโยคทีละประโยค โดยนำระเบียบวิธีวิธีสอนแบบฟังพูด (The Audio-Lingual Method) มาปรับใช้ 2. ผู้สอนจะอธิบายคำศัพท์ ไวยากรณ์ และสถานการณ์ในการใช้ประโยคนั้น ๆ อย่างละเอียด	1. เอกสารประกอบการสอนแบบฝึกหัดฟัง 2. Audio sound 4. Power point

ขั้นตอน	จุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน	กิจกรรม	สื่อการสอน
	3. เป็นการตรวจสอบความรู้ ความถูกต้องของการเขียนคำศัพท์ สำนวน โครงสร้างไวยากรณ์ ของประโยคนั้น ๆ	3. ฝึกทักษะการเขียน สำหรับผู้เรียนระดับต้น โดยให้เขียนตามคำบอก (Dictation) ประโยคที่ได้ฟังมาแล้ว	

การจัดการเรียนรู้โดยนำอีเลิร์นนิ่งเข้ามาเสริม

การจัดการศึกษาในปัจจุบันมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้เพื่อเพิ่มทางเลือกในการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการพัฒนาผู้เรียนในยุคโลกาภิวัตน์ให้มีความรู้ความสามารถในการวิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ได้นั้น บทบาทของผู้สอนต้องเปลี่ยนจากการเป็นผู้ให้หรือถ่ายทอดมาเป็นผู้ออกแบบการศึกษาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักวิธีแสวงหาความรู้ และเลือกสรรความรู้ที่เหมาะสมด้วยตนเอง ควบคู่ไปกับการเรียนรู้เนื้อหา (ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2557 : 1)

อีเลิร์นนิ่ง เป็นการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ต หรือการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเป็นสื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งเน้นการเรียนรู้ด้วยตัวเองที่ผู้เรียนสามารถเรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนจะมีลักษณะเป็นมัลติมีเดีย ซึ่งประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคน สามารถติดต่อปรึกษาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกัน (นฤมล รอดเนียม, 2557 : 6)

การเรียนการสอนแบบอีเลิร์นนิ่งมีการกำหนดกิจกรรมการเรียน และการสอนที่ออกแบบด้วยวิธีสอนที่หลากหลาย มีการนำเสนอเนื้อหา สื่อแบบดิจิทัล การสื่อสาร การมีปฏิสัมพันธ์ และการวัดประเมินผลผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ รูปแบบการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่งแบ่งตามลักษณะการใช้ประโยชน์ทางการเรียนการสอน ได้ 3 รูปแบบคือ

1. อีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมการเรียนรู้ (Supplement) เป็นการใช้อีเลิร์นนิ่งเพื่อเสริมจากการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยยังคงใช้วิธีการสอนในชั้นเรียนและใช้อีเลิร์นนิ่งเป็นการเสริมการเรียนรู้ เช่นเป็นบทเรียนทบทวน เป็นเว็บไซต์ความรู้เพิ่มเติม หรือเป็นแบบทดสอบความรู้ที่มีเฉลยและข้อมูลป้อนกลับ (feedback) เป็นต้น
2. อีเลิร์นนิ่งเพื่อการสอนแบบผสมผสาน (blended / hybrid learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนอีเลิร์นนิ่ง และในชั้นเรียนร่วมกัน โดยมีสัดส่วนการแบ่งจำนวนครั้ง ลดสัดส่วนเวลาในการสอนในชั้นเรียน
3. อีเลิร์นนิ่งที่เป็นทั้งระบบการเรียนการสอน (Comprehensive replacement) เทียบได้กับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online Learning) มี 2 รูปแบบ คือ 1) ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Paced

Learning) 2) ผู้เรียนเรียนจากผู้สอนออนไลน์ เหมือนการสอนในระบบชั้นเรียน ต่างกันตรงที่ผู้สอนและผู้เรียนไม่ได้เผชิญหน้ากัน (face to face) ผู้สอนมีบทบาทสำคัญในการสอนออนไลน์ (ฐาปนีย์ ธรรมเมธา, 2557 : 7-8)

สำหรับการเรียนการฟังในขั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเป็นส่วนเพื่อเสริม นอกจากการเรียนการสอนการฟังในชั้นเรียนแล้ว ผู้สอนได้จัดเตรียมแบบฝึกหัดการฟังให้ผู้เรียนได้ฝึกทำ ทบทวนทุกสัปดาห์ ผ่านทางระบบเครือข่ายทางอินเทอร์เน็ตของมหาวิทยาลัย ผู้เรียนสามารถเข้าถึงทำแบบฝึกหัดได้จากทุกสถานที่ ทุกเวลา โดยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต แบบฝึกหัดมีเฉลยและข้อมูลป้อนกลับให้นักศึกษาได้ทราบผลคะแนน และนักศึกษาสามารถทำแบบฝึกหัดซ้ำได้ ตามจำนวนครั้งที่ผู้สอนได้กำหนดไว้

สรุป

ทักษะการฟังถือว่าเป็นทักษะแรกๆ ที่ผู้เรียนควรเรียนรู้ และควรให้ความสำคัญในการเริ่มเรียนภาษาต่างประเทศ จุดมุ่งหมายในการสอนทักษะการฟังภาษาญี่ปุ่นในฐานะภาษาต่างประเทศ คือเพื่อให้ผู้เรียนสามารถฟังเข้าใจในเสียงภาษาญี่ปุ่น และสื่อสารได้ โดยใช้วิธีการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการฟัง วิธีสอนภาษาต่างประเทศนั้นมีหลายวิธี ในการสอนการฟังขั้นต้น ผู้สอนพัฒนาวิธีการสอนตามแนวทางวิธีสอนแบบฟัง-พูด (The Audio – Lingual Method) ซึ่งเป็นวิธีสอนที่เน้นกิจกรรมการฝึกตามต้นแบบ (patterns) เลียนแบบ ฟังซ้ำ และทบทวน ฝึกพูดเป็นประโยคบ่อย ๆ จนสามารถจดจำภาษาได้โดยอัตโนมัติ เรียนรู้และฝึกทักษะทางภาษาโดยใช้สื่อ audio sound และห้องปฏิบัติการทางภาษา ใช้สื่อที่ใช้ในสถานการณ์จริง ลักษณะเหมือนการพูดในชีวิตจริง ความเร็วเหมือนเจ้าของภาษาใช้ในการสนทนา สำหรับการสอนการฟังในระดับชั้นกลาง ผู้สอนก็จะเน้นการสอนทักษะการฟังเพื่อความเข้าใจ ใช้ขั้นตอนและรูปแบบงาน (Tasks) ที่หลากหลาย ขั้นตอนในการพัฒนาทักษะการฟัง มี 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) ขั้นก่อนการฟัง (Pre-listening) 2) ขั้นขณะฟัง (While-listening) และ 3) ขั้นหลังการฟัง (Post-listening) นอกจากนี้ สำหรับการเรียนการฟังภาษาญี่ปุ่นในขั้นต้น ผู้สอนได้จัดการเรียนรู้โดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์เข้ามาเป็นส่วนเพื่อเสริมการเรียน (Supplement) พัฒนาทักษะการฟังของผู้เรียน เพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์

เอกสารอ้างอิง

- การฟัง. (ม.ป.ป.). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา <http://110.164.59.3/chomlearning/media/TH3.pdf>
- คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. (2564). *หลักสูตรอักษรศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาษาเอเชียตะวันออกเฉียง* (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2564). *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา : <http://www.arts.su.ac.th/>
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และวีรวัฒน์ อินทรพร, บรรณาธิการ. (2562). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ฐาปนี ธรรมเมธา. (2557). *อีเลิร์นนิ่ง: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ e-Learning: from theory to practice*. กรุงเทพมหานคร: โครงการไซเบอร์ไทย สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เตือนใจ อัฐวงศ์. (2557). การเป็นผู้ฟังที่ดี. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา <http://www.readgur.com/doc/2087290/>
- ฐปทอง กว้างสวาสดี. (2561). *200 กิจกรรมสอนภาษาอังกฤษ*. (พิมพ์ครั้งที่3). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นพรัตน์ ธนารักษ์กุล. (2548). ผลกระทบการใช้ระเบียบวิธีฟังแล้ว-ว่าตามต่อทักษะการฟังและการพูดของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 15 พฤศจิกายน 2564. แหล่งที่มา <http://www.sites.google.com/a/sau.ac.th/library/2-7>
- นฤมล รอดเนียม. (2557). *ความพร้อมในการเรียนด้วยอีเลิร์นนิ่งของนักศึกษาสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร*. รายงานการวิจัย. คณะศึกษาศาสตร์: สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชุมพร.
- ปวีณย์ บุญปก. (2554). วิธีสอนภาษาต่างประเทศแบบ ALM: งานวิจัยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน. *วารสารภาษาและภาษาศาสตร์*. 29 (2), 61-80.
- รัชฆาต ลักยวิจิตร. (2551). อดีต ปัจจุบัน และอนาคตของแนวทางการสอนภาษาอังกฤษ. *วารสารนักบริหาร*. 28 (2), 90-95.
- รุ่งฤดี แผลงศร. (2560). *ศาสตร์การสอนภาษาไทยในฐานะภาษาต่างประเทศ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วัฒนวรรณ สงวนเรือง. (ม.ป.ป.). *สอนวิชาการฟังอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ*. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 3 ตุลาคม 2564. แหล่งที่มา: <http://www.culi.chula.ac.th/>
- สถาบันภาษาอังกฤษ สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). *คู่มือการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษแนวใหม่ตามกรอบมาตรฐานความสามารถภาษาอังกฤษที่เป็นสากลระดับชั้นมัธยมศึกษา*. *ออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 5 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <http://ltu.obec.go.th/english/2013/index.php/th/2012-08-08-10-26-5/74-cefr>

- สำนักงานราชบัณฑิตยสถาน.(2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2554 ออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 22 กันยายน 2564. แหล่งที่มา: <https://dictionary.orst.go.th/>
- อรุณี วิริยะจิตรา และคณะ. (2555). *เหลี่ยมหน้าแลหลังการสอนภาษาอังกฤษ*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ หน้าต่างสู่โลกกว้าง.
- อรุณี อรุณเรือง วีณา สงวนพงษ์ และทรงสิริ วิจิรานนท์. (2556). *รูปแบบการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. คณะศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.*
- Harmer, J. (2001). The practice of English language teaching (Fourth Edition). *Online*. Retrieved September 25, 2021. From: https://www.academia.edu/25472823/The_Practic_of_English_Language_Teaching_4th_Edition_Jeremy_Harmer
- Magino, A., Tanaka Y., & Kitagawa, I. (2018). *Mina no Nihongo Shokyuu 1.Choukai Tasuku* 25. (Dai ni han). Tokyo: Surii Ei Nettowaaku.
- Underwood, M. (1989). *Teaching Listening*. New York: Longman.
- Valette, R. & Disick, R. (1972). *Modern Language Performance Objective and Individualization*. New York: Harcourt Brace Jovanovich.
- Vandergrift, L. (2016). Listening: theory and practice in modern foreign language competence. *Online* Retrieved September 25, 2021. From <https://web-archive.southampton.ac.uk/.uk/resources/gpg/67.html>
- Yasumasa, M. (2007) Nihongo Shokyuu Reberu ni okeru 「Choukaishidou」 no Arikata ni tsuite -「Choushu」) kara 「Choukai」 he no Katei wo Juushi suru kyoushitsu Katsudou-. (“ความเข้าใจการฟัง” ในภาษาญี่ปุ่นระดับพื้นฐาน-กิจกรรมชั้นเรียนที่เน้นกระบวนการ “ได้ยิน” ไปสู่ “การฟัง”-). *วารสารเจแปนฟาวด์เดชั่น*. 4, 141-150.